

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
W ZESPOLE SZKÓŁ
IM. R. TRAUGUTTA W LIPNIE
NA ROK SZKOLNY 2017 / 2018**

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
W ZESPOLE SZKÓŁ
IM. R. TRAUGUTTA W LIPNIE

Wstęp

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczniowie akceptują siebie i są otwarci na potrzeby drugiego człowieka.

Wychowanie – Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe).

Profilaktyka – zapobieganie pojawianiu i występowaniu niepożądanych zjawisk i procesów określanych jako patologie życia społecznego oraz promowanie zjawisk alternatywnych w stosunku do tych, które próbuje się wyeliminować. System działań wzmacniających lub podtrzymujących pozytywne postawy uczniów w toku wychowania.

Program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje ogół działań osób (wychowawców), które mają na celu zapobieganie niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się młodzieży i osiągnięcie względnie trwałych zmian w osobowości wychowanków. Program zakłada podmiotowe traktowanie ucznia, poszanowanie jego godności osobistej, wspomaganie i umożliwianie wszechstronnego rozwoju uczniów. Stanowi on

wytyczne do pracy wychowawczej dla dyrektora szkoły, wychowawców klas i nauczycieli, psychologa szkolnego, samorządu uczniowskiego, pracowników niepedagogicznych oraz organizacji i instytucji wspierających szkołę w jej działaniach. Realizacja zadań programowych wpłynie na wielokierunkowość i spójność działań wychowawczo-profilaktycznych skierowanych do uczniów.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny powstał w wyniku połączenia Szkolnego Programu Wychowawczego i Szkolnego Programu Profilaktyki i będzie obowiązywał od września 2017r.

Podstawy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, art. 72.
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
3. Konwencja o Prawach Dziecka, art. 3, art. 19, art. 33.
4. Ustawa o systemie oświaty (Rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół).
5. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 24.04.1997r.
6. Rozporządzenie MENiS z dn. 31.01.2002r. dotyczące ramowych statutów publicznych przedszkoli oraz szkół.
7. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dn. 19.08.1994r.
8. Ustawa o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dn. 26.10.1982r.
9. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dn. 09.11.1995r.
10. Rozporządzenie MEN z dnia 09.08.2017r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
11. Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.
12. Statut szkoły.

Model absolwenta szkoły

- *Samodzielny* – potrafi funkcjonować w otaczającym go świecie, którego zasady działania zna i rozumie. Pozytywnie patrzy na świat, siebie i innych ludzi. Wierzy w siebie i swoje możliwości.
- *Twórczy* – ma określone pasje i zainteresowania, które stara się rozwijać. Rozwiązuje napotkane problemy.
- *Uczciwy* – mówi prawdę, szanuje cudzą własność, dotrzymuje słowa.
- *Odpowiedzialny* – zdaje sobie sprawę z możliwych następstw różnych działań; gotowy jest do ponoszenia odpowiedzialności za swoje postępowanie i podjęte decyzje. Potrafi przyznać się do błędu, wykazuje odwagę cywilną. Działając w grupie poczuwa się do odpowiedzialności za efekty jej pracy. Postępuje zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny.
- *Ciekawy świata* – poszerza wiedzę i rozwija umiejętności, korzystając między innymi z różnych źródeł informacji; wykorzystuje tę wiedzę i umiejętności w dorosłym życiu.
- *Tolerancyjny* – rozumie i akceptuje różnice między ludźmi wynikające z rasy, kultury i religii. Ze zrozumieniem traktuje różnice wynikające z niejednakowych możliwości jednostki. Umie stopniować oceny moralne i dokonywać trafnych wyborów w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych.
- *Szanujący: prawa i wolności własne i innych, mienie wspólne, obowiązujące normy społeczne, wartości uniwersalne i ogólnoludzkie, tradycje i dziedzictwo kulturowe* – przestrzega praw i zasad ustalonych przez różne instytucje, organizacje, stowarzyszenia.
- *Obowiązkowy i punktualny* – dotrzymuje terminów, planuje swoje działania, szanuje czas swój i innych.
- *Prowadzący zdrowy styl życia i umiejący wypoczywać.*

Główne cele wychowawczo-profilaktyczne:

- wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka,
- kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli,
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w grupie,
- przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych oraz obywatelskich
- kształtowanie postaw patriotycznych,
- kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych,
- przygotowanie do podejmowania optymalnych decyzji życiowych,
- wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych,
- doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza szkołą,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
- zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- kształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności,
- kształtowanie postaw prozdrowotnych,
- eliminowanie zagrożeń utraty zdrowia i szans rozwojowych przez uzależnienia.

Założenia ogólne

Profilaktykę rozumie się jako proces wspierający rozwój uczniów – ich zdrowie psychiczne, fizyczne jak również pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu doświadczeń życiowych. Profilaktyka to także zdobywanie wiedzy o zagrożeniach oraz nabywanie umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Głównym celem jest ochrona przed zagrożeniami, zatem działania profilaktyczne powinny być nakierowane na osłabianie czynników ryzyka, sprzyjających podejmowaniu zachowań ryzykownych oraz wzmocnieniu czynników chroniących, zwiększających odporność człowieka na działanie czynników ryzyka. Szkolny Program Profilaktyczny Zespołu Szkół im. R. Traugutta zakłada działania, które mają doprowadzić do wzmocnienia czynników chroniących, przy jednoczesnym osłabianiu czynników ryzyka. Zatem przyjmijmy model profilaktyki pierwszorzędowej, integralne z Programem Wychowawczym, realizowanym w każdym obszarze pracy pedagogicznej.

Diagnoza zagrożeń

Stworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki wymagało określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych, zaplanowanych działań. Diagnoza problemów wychowawczych w Zespole Szkół im. R. Traugutta w Lipnie została przeprowadzona poprzez:

- a) Przeprowadzone badania ankietowe wśród uczniów;
- b) Rozmowy z Rodzicami;
- c) Analizę dokumentacji szkolnej oraz obserwacje zachowań uczniów w sytuacjach szkolnych;
- d) Analizę sytuacji rodzinnej i środowiskowej uczniów;

Z diagnozy w szkole wynika, że najczęstszymi zrachowaniami ryzykownymi podejmowanymi przez uczniów są:

1. Kontakt z substancjami psychoaktywnymi;
2. Wagary;
3. Brak motywacji do nauki;
4. Problemy natury emocjonalnej (w tym radzenie sobie ze stresem);

5. Przypadki wczesnego macierzyństwa;

Przeprowadzone badania ankietowe wśród uczniów wskazały na konieczność ujęcia w Szkolnym Programie Profilaktyki przede wszystkim działania z obszaru profilaktyki pierwszego stopnia. W wyniku przeprowadzonych w naszych szkole badań nie stwierdzono problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych, jednakże opracowano procedury na wypadek pojawienia się takich problemów w bieżącym roku szkolnym.

Duży nacisk w dalszym ciągu zamierzamy kłaść na bezpieczeństwo uczniów. Tegorocznym priorytetem będzie dla nas respektowanie norm społecznych i budowanie właściwych wzorców zachowania. Na terenie szkoły prowadzimy szeroko rozumianą profilaktykę dotyczącą zachowań nieodpowiadających norm społecznych np. poprzez organizowanie spotkań ze specjalistami, terapeutami, jednocześnie proponując młodzieży alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego oraz zdrowy styl życia.

Zachowanie nieakceptowane, a przejawiane w różnym stopniu przez uczniów naszej szkoły:

- a) opuszczanie zajęć lekcyjnych;
- b) spóźnianie się na lekcje;

Wśród środków zaradczych znalazła się szeroko rozumiana profilaktyka:

- Wprowadzenie systemu kontroli frekwencji i postępów w nauce w postaci comiesięcznych sprawozdań wychowawców klas;
- Wprowadzenie nowego systemu ocen zachowania ucznia, zamieszczone w Statucie Szkoły;
- Bezwzględne informowanie rodziców o nieakceptowanym zachowaniu w szkole;
- Pomoc w kształtowaniu właściwych relacji i odpowiedniej atmosfery wśród uczniów;
- Budowanie współpracy pomiędzy szkołą a środowiskiem rodzinnym uczniów;
- Pedagogizacja rodziców

Cele główne programu realizowane w cyklu trzyletnim

1. Kształtowanie i wzmacnianie postaw społecznych zgodnych z uniwersalnymi, akceptowanymi społecznie wartościami, normami, zasadami.
2. Uświadamianie czynników ryzyka wywołujących zachowania niebezpieczne – jednostkowe i społeczne.
3. Wzmacnianie mocnych stron osobowego rozwoju.

Realizatorzy działań wychowawczo - profilaktycznych

- **Dyrektor szkoły** jako realizator działań wychowawczo - profilaktycznych

- a) Dba o doskonalenie nauczycieli w zakresie działań profilaktycznych i wychowawczych
- b) Koordynuje pracę wychowawczą w szkole oraz współpracuje ze wszystkimi podmiotami działań pedagogicznych
- c) Współpracuje z Samorządem Uczniowskim
- d) Współpracuje z Radą Rodziców
- e) Finansuje, monitoruje pracę wychowawców klas, psychologa szkolnego
- f) Wyznacza odpowiedzialnych za realizację działań

- **Nauczyciel – wychowawca**

- a) Doskonali swoje kwalifikacje i zdobywa nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych
- b) Realizuje zadania we współpracy z rodzicami
- c) Dba o poczucie bezpieczeństwa i akceptuje ucznia w klasie
- d) Tworzy warunki wspomagające rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowanie do odpowiedzialnego życia w rodzinie i społeczeństwie

- e) Zapewnia uczniom i ich rodzicom wszechstronna informację na temat wymagań stawianych przez szkołę, podejmowanych działań wychowawczych oraz osiągnięć uczniów
- f) Wspomaga zespół uczniowski, inspiruje i kieruje podjętymi działaniami
- g) Jest wzorem konstruktywnych zachowań

- **Rodzice**

- a) Wspierają pracę wychowawczą szkoły poprzez aktywne uczestniczenie w spotkaniach z wychowawcą
- b) Uczciwie i rzetelnie informują wychowawców o stanie zdrowia dziecka, przyczynach nieobecności, problemach wychowawczych
- c) Korzystają z pomocy i wsparcia ze strony psychologa szkolnego
- d) Opiniują szkolny program wychowawczo – profilaktyczny poprzez Radę Rodziców
- e) Uczestniczą w jego realizacji
- f) Biorą udział w tworzeniu i ewaluacji szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego

- **Psycholog**

- a) Podejmuje działania profilaktyczno – wychowawcze wynikające ze Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego w stosunku do uczniów, rodziców z udziałem nauczycieli.
- b) Współpracuje z wychowawcami klas i wspiera pracę wychowawczą

- **Pielęgniarka szkolna**

- a) Zbieranie informacji na temat stanu zdrowia uczniów.
- b) Monitorowanie stanu zdrowia uczniów.
- c) Realizacja zajęć profilaktycznych o tematyce prozdrowotnej

- **Biblioteka szkolna**

a) Gromadzi i udostępnia materiały metodyczne z zakresu problematyki opiekuńczo – wychowawczej.

- **Szkoła współpracuje w zakresie realizacji działań profilaktycznych z:**

- komendą Powiatową Policji w Lipnie
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Lipnie
- Ośrodkami Pomocy Społecznej
- MKRPA w Lipnie
- Terapeuci uzależnień
- Sądem Rodzinnym i Nieletnich w Lipnie
- Kuratorem Sądowym ds. Rodzinnych i Nieletnich
- Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną SANEPID w Lipnie

Działania profilaktyczne

Zespołu Szkół im. R. Traugutta w Lipnie

*„Dobra szkoła - to przede wszystkim mądra szkoła.
zaangażowani
cierpliwego i pełnego spokojnej mądrości*

*Niechaj w pracy wychowawczej wszyscy
w nią ludzie poczują się związani najpiękniejszym zadaniem:
ukazywania dojrzewającym ludziom,
jak być człowiekiem naprawdę ...” Jan Paweł II*

Profilaktykę używania substancji psychoaktywnych rozumie się jako zmniejszenie ryzyka ich używania poprzez opóźnienie lub przeciwdziałanie inicjacji niedopuszczenie do poszerzania się kręgu osób – szczególnie młodych uczniów eksperymentujących z legalnymi i nielegalnymi substancjami jakimi są dopalacze.

Odpowiednio profilaktyka w Liceum Ogólnokształcącym przy Zespole Szkół im. R. Traugutta prowadzona będzie na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej drugorzędowej i trzeciorzędowej.

- **I poziom profilaktyki pierwszorzędowej** adresowana jest do całej społeczności szkolnej. Działania ochronne mają za zadanie wspierać prawidłowe procesy rozwoju fizycznego i psychicznego. Mają na celu promocję zdrowego stylu życia. Na tym poziomie ważne jest rozwijanie różnych umiejętności, które pozwolą uczniowi radzić sobie z trudnymi sytuacjami i przeżywanymi w związku z tym emocjami. Realizatorami tych działań są nauczyciele wspierani przez pedagoga/psychologa szkolnego. Teren działań – szkoła.

Stosowana jest przede wszystkim **profilaktyka uniwersalna**, kierowana do wszystkich uczniów, dotycząca znanych problemów w znacznym stopniu rozpowszechnionych jak np. przemoc czy używanie środków psychoaktywnych.

Działania szkoła – uczeń: stworzenie warunków sprzyjających adaptacji i integracji uczniów w środowisku szkolnym: zajęcia integracyjne, rajd integracyjny oraz utrzymanie zwyczajów szkolnych, które wpływają na adaptację jak wycieczki szkolne. Poza tym udział Rodzica ucznia w życiu szkolnym: Rada Rodziców, comiesięczne spotkania z Rodzicami w ramach „drzwi otwartych”, ankieta/skrzynka dla Rodziców.

Poza tym stosowana **profilaktyka selektywna** – ukierunkowana do grup zwiększonego ryzyka. Informacje o uczniach gromadzi szkoła w toku codziennej edukacji. Profilaktyka ta szczególnie dotyczy uczniów z rodzin dysfunkcyjnych.

Kwestionariusz diagnozy środowiska rodzinnego ucznia, „Drzwi otwarte” – poprzez kontakt bezpośredni z rodzicem, informacje gromadzone podczas codziennej edukacji.

Profilaktyka będzie realizowana poprzez stosowanie odpowiednich strategii profilaktycznych:

- I. **Informacyjna:** dostarczenie adekwatnych informacji n/t skutków ryzykownych umożliwienie dokonania racjonalnych wyborów. U podstaw strategii leży przekonanie, że uczniowie zachowują się ryzykownie, ponieważ mają zbyt małą wiedzę o mechanizmach i następstwach takich zachowań. W związku z tym dostarczenie informacji o skutkach palenia papierosów, e-papierosów, picia alkoholu, odurzania się narkotykami, zażywania dopalaczy ma spowodować zmianę postaw i w konsekwencji zaprzestania zachowań ryzykownych albo ich niepodjęcie.

Działania:

- Współpraca z MKRPA;
- Spotkania Rodziców w szkole z terapeutami uzależnień;
- Zajęcia „uzależnienia” z psychologiem szkolnym i/lub wsparcie Poradni PP;
- Udostępnienie nauczycielom i wychowawcom klas wiedzy n/t oferty pomocy specjalistycznej dla uczniów w przypadku używania substancji psychoaktywnych i środków uzależniających – Rada Pedagogiczna;
- Przekazywanie uczniom i rodzicom konsekwencji prawnych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dn. 29.07.2005 r. – wychowawca/ policja;

II Edukacyjna: pomoc w rozwijaniu umiejętności psychologicznych i społecznych: umiejętności nawiązywania kontaktu z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że uczniowie którzy dysponują odpowiednią wiedzą podejmują zachowania ryzykowne z powodu braku umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Braki te uniemożliwiają budowanie prawidłowych związków z ludźmi, uniemożliwiają odnoszenie sukcesów. Zachowania ryzykowne stanowią zatem zastępcze sposoby radzenia sobie z trudnościami.

Działania: ankieta adaptacyjna i badająca zachowania zagrażające. Nacisk na propagowanie zdrowego stylu życia: uczestniczenie uczniów w zajęciach wychowania fizycznego, promowanie aktywnego spędzania wolnego czasu przez nauczycieli w – f i wychowawców, pogadanki na temat zdrowia z pielęgniarką szkolną. Poza tym przeciwdziałaniu agresji i zjawisku w szkole, rodzinie, grupie rówieśniczej. Prowadzenie warsztatów na temat przejawów agresji i przemocy w szkole, rodzinie, grupie rówieśniczej oraz konstruktywnych sposobów radzenia sobie przez uczniów.

Spotkanie psychoedukacyjne z terapeutą uzależnień MKRPA, zajęcia z psychologiem dotyczące umiejętności uczenia się „Efektywne uczenie się – Twój mózg stać na więcej” oraz „Moja samoocena” podczas zajęć wychowawczych w każdej klasie.

III Alternatywne: zaspokojenie ważnych potrzeb psychologicznych (np. bezpieczeństwa, przynależności i miłości) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez angażowanie się w działalność akceptowaną społecznie np. sportową. U podstaw tej strategii leży przekonanie, iż uczniowie podejmują zachowania ryzykowne ze względu na brak możliwości rozwoju zainteresowań i osiągnięcia pozytywnych sukcesów. Dotyczy to szczególnie młodzieży zaniedbanej wychowawczo.

Działania: kwestionariusz diagnozy środowiska rodzinnego, uczestniczenie w zajęciach rekreacyjno – sportowych, udział w olimpiadach, organizowanie konkursów plastycznych np. „Dzień bez papierosa”, aktywność w szkolnym wolontariacie, Teatrze Bene Nati oraz w kołach naukowych a tym samym udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

- **II poziom profilaktyka drugorzędowa**, adresowana jest do osób przejawiających pierwsze objawy dysfunkcji (zaburzeń). Przykład uczniowie eksperymentujący ze środkami psychoaktywnymi/odurzającymi. Działania mające na celu wycofanie się z zachowań ryzykownych. Realizatorem działań na terenie placówki jest przede wszystkim psycholog/pedagog szkolny. Zajęcia profilaktyczne prowadzone w kierunku jednego ucznia, określonej grupy w Poradni P – P.

W związku z tym prowadzona jest strategia:

- c) **Interwencyjna:** wsparcie w sytuacjach kryzysowych uczniów z problemami osobistymi. Elementem jest towarzyszenie uczniom, którzy mają krytyczne momenty w życiu.

Działanie: poradnictwo i wsparcie psychologiczne. Strategia interwencyjna jest głębszym działaniem zindywidualizowanym. Zastrzeżona jest dla poziomu II i III.

- **III poziom profilaktyka trzeciorzędowa**, skierowana jest do grupy wysokiego ryzyka, do uczniów u których występują rozwinięte symptomy zaburzeń np. uzależnienie od narkotyków.

Działanie: zablokowanie pogłębiającego się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Profilaktyka prowadzona jest przez lekarzy specjalistów, terapeutów uzależnień, pracowników socjalnych i ds. resocjalizacji. Działania profilaktyczne – strategia interwencyjna w szkole prowadzona po zakończeniu specjalistycznej terapii odwykowej.

CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE

Zachowania ryzykowne ucznia, niezgodne z normami i oczekiwaniami społecznymi Statutem Szkoły zależą od interakcji wielu czynników. Niektóre cechy osobowościowe ucznia skorelowane ze środowiskiem sprzyjają powstawaniu zachowań, które „niosą wysokie ryzyko negatywnych konsekwencji zarówno dla zdrowia psychicznego jak i fizycznego”.

Do najpoważniejszych czynników ryzyka zalicza się:

- Brak więzi rodzinnych
  - a) Konflikty w domu;
  - b) Zachowania dysfunkcyjne rodziców;
  - c) Niekonsekwencja lub brak dyscypliny wychowawczej;
- Negatywne relacje ze znaczącymi osobami ucznia;
- Niepowodzenia w nauce i związany z tym faktem brak wiary we własne siły;
- Odrzucanie religii i powszechnie obowiązujących norm i wartości;

- Buntowniczność;
- Cyberprzemoc;
- Brak akceptacji w nowej klasie (w nowym otoczeniu);
- Przynależność do negatywnej grupy – „z kim się zadajesz, takim się stajesz”;
  - a) Uleganie negatywnej presji rówieśniczej;
- Angażowanie się w zachowania ryzykowne;
  - a) Spożywanie alkoholu na uroczystościach rodzinnych, imprezach rówieśniczych;
  - b) Odurzanie się „spróbuj jak jest, jeden raz nie zaszkodzi”;

Prawdopodobieństwo pojawienia się zachowań ryzykownych jest tym większe im więcej antybodźców działa na młodzież oraz im bardziej są one szkodliwe i im dłużej trwają.

Za najważniejsze czynniki chroniące uważa się:

- Silna więź emocjonalna z Rodzicami;
- Pozytywne ogólne relacje z dorosłymi – posiadanie autorytetów;
- Zainteresowanie nauką szkolną i aspiracje edukacyjne;
- Regularne praktyki religijne;
- Poszanowanie praw, norm i wartości, w tym stosowanie się do Statutu Szkoły;

Ewaluacja

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. Proces ten będzie kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluacja wyników zostanie przeprowadzona pod koniec roku szkolnego. Pozwoli na uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy zbliżyliśmy się do postawionych celów?
2. Czy działania programowe odpowiadały rzeczywistym potrzebom uczniów?
3. Czy działania podejmowane w trakcie pracy z programem wpłynęły na zachowanie uczniów i wprowadziły pożądane zmiany?
4. Czy stosowane procedury okazały się skuteczne?
5. W czym upatrywać przyczyn niepowodzenia, jeżeli nie uzyskano zadowalających efektów?

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety dla uczniów, rodziców, nauczycieli,
- wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- obserwacje,
- analiza dokumentów.

**ZADANIA I METODY REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO
W ZESPOLE SZKÓŁ IM. ROMUALDA TRAUGUTTA W LIPNIE
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE**

Obszar	Cel szczegółowy	Zadania/Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin	Klasa
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Uczniowie są świadomi jak prowadzić higieniczny styl życia	<i>Propagowanie zasad higieny osobistej i higienicznego trybu życia.</i>	Pielęgniarka szkolna, Nauczyciele w-f	Cały rok	I, II, III
	<i>Uczniowie znają zagrożenia współczesnego świata</i>	<i>Profilaktyka w zakresie zdrowia, chorób społecznych, uzależnień (narkotyki, nikotyna, alkohol, „dopalacze”, profilaktyka AIDS, cyberprzemoc).</i>	Pielęgniarka szkolna, Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie znają zasady bezpieczeństwa	Wskazywanie na konieczność zachowania bezpieczeństwa na wycieczkach, biwakach, w drodze do i ze szkoły, w środkach komunikacji. Przestrzeganie zasad BHP w pracowniach i na zajęciach edukacyjnych	Wychowawcy klas Nauczyciele	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie wiedzą jak dbać o zdrowie	Uświadamianie uczniom współzależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, społecznym i duchowym.	Pielęgniarka szkolna, Nauczyciele	Cały rok	I, II, III

	<i>Uczniowie znają zasady zdrowego stylu życia,</i>	<i>Stwarzanie warunków do kształtowanie zdrowego stylu życia oraz harmonijnego rozwoju człowieka – rozwój różnych form zajęć rekreacyjnych.</i>	Nauczyciele	Cały rok	I, II, III
	<i>Uczniowie wiedzą jak aktywnie wypoczywać</i>	<i>Propagowanie na zajęciach w-f i w pracy wychowawczej nawyku czynnego wypoczynku</i>	Nauczyciele Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie znają metody radzenia sobie ze stresem	Przybliżenie młodzieży aktywności fizycznej jako sposób radzenia sobie ze stresem.	Wychowawcy klas, Psycholog	Cały rok	I, II, III
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Uczniowie mogą wzorować się na postawach znanych im postaci	Ukazywanie na lekcjach przykładów ludzi realizujących zasady moralne w szczególności uczciwości i szacunku dla drugiego człowieka	Nauczyciele języka polskiego i historii	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie mogą wzorować się na postawach koleżanek i kolegów	Eksponowanie na lekcjach Gddw w/w postaw wśród uczniów i w najbliższym otoczeniu.	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie szanują się wzajemnie.	Kształtowanie na zajęciach wychowawczych oraz innych przedmiotach głównie języka polskiego, historii i geografii zasad tolerancji wobec innego człowieka, poszanowania jego godności, wolności osobistej i poglądów.	Nauczyciele języka polskiego, historii, geografii, WOS	Cały rok	I, II, III

	Uczniowie mają większe poczucie bezpieczeństwa	Kształtowanie wśród młodzieży uczciwości wobec siebie, kolegów i swoich obowiązków.	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	<i>Uczniowie uczą się tolerancji</i>	<i>Postrzeganie w stosunkach międzyludzkich zasad tolerancji religijnej i światopoglądowej.</i>	Nauczyciele	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie znają rolę rodziny.	Wskazywanie na podstawową rolę rodziny w życiu człowieka. Ukazywanie wpływów środowiska i warunków ekonomicznych rodziny.	Wychowawcy klas Nauczyciel WOS	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie uczą się szacunku wobec osób starszych	Wskazywanie na rolę więzi międzypokoleniowej w rodzinie. Szacunek dla starszych, rodziców, dziadków.	Wychowawcy klas Rodzice Psycholog	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie mają dobre relacje z rodzicami	Poruszanie i omawianie problemu relacji dziecko – rodzic.	Psycholog, Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczeń i rodzic mają dobre relacje ze szkołą	Badanie relacji szkoła – rodzina – uczeń poprzez kontakty wychowawcy z rodzicami.	Wychowawcy klas Rodzice	Cały rok	I, II, III

Uczniowie wiedzą, że mogą skorzystać z pomocy socjalnej i wychowawczej w szkole	Opieka socjalna i wychowawcza nad młodzieżą z rodzin niepełnych, rozbitych, będących w trudnej sytuacji materialno – bytowej pracujących za granicą, przeżywających kryzysy.	Wychowawcy klas Psycholog	Cały rok	I, II, III
Uczniowie potrafią radzić sobie z różnymi czynnikami zewnętrznymi mającymi na nich negatywny wpływ	Wyrabianie odporności na negatywne wpływy mediów i środowisk patologicznych	Wychowawcy klas Nauczyciele Pielęgniarka Psycholog	Cały rok	I, II, III
Uczniowie zapoznają się ze szkołą, jej funkcjonowaniem oraz poznają siebie.	Stworzenie warunków sprzyjających adaptacji i integracji uczniów w środowisku szkolnym. Zajęcia integracyjne. Kształtowanie zasad koleżeństwa i integrowanie klasy.	Psycholog Wychowawcy	Wrzesień	I
Uczniowie aktywnie uczestniczą w życiu szkoły	Podtrzymywanie tradycji, zwyczajów szkolnych, klasowych sprzyjających adaptacji, integracji (otręsziny, imprezy klasowe, wycieczki, „Drzwi otwarte”, „Dzień Języków Obcych”).	Dyrekcja Wychowawcy, samorząd uczniowski	Cały rok	I, II, III
Uczniowie są świadomi odpowiedzialności za swoje słowa i czyny	Wdrażanie do odpowiedzialności za własne słowa i czyny.	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III

	Wyrobienie w uczniach nawyku pomocy drugiemu człowiekowi	Zachęcanie do pomocy koleżeńskiej w nauce i różnych sytuacjach życiowych.	Wychowawcy klas,	Cały rok	I, II, III
	Uczeń jest świadomy sytuacji innych osób	Wyrobienie wrażliwości na ludzkie nieszczęście i biedę – udział młodzieży w akcjach charytatywnych, kształtowanie postaw empatii	Wychowawcy klas, Nauczyciele Opiekunowie PCK, Szkolnego Klubu Wolontariusza	Cały rok	I, II, III
	Uczeń uczy się empatii	Zachęcanie młodzieży do udzielania wsparcia i pomocy uczącym się w szkole uczniów z niepełnosprawnościami.	Dyrekcja, Wychowawcy klas, Nauczyciele, Opiekunowie PCK, Szkolnego Klubu Wolontariusza	Cały rok	I, II, III
	Uczeń potrafi negocjować, dyskutować	Uczenie sztuki mediacji, dyskusji, negocjacji	Wychowawcy klas, Nauczyciele	Cały rok	I, II, III
	Uczeń czuje się bezpiecznie w szkole, ponieważ jest świadomy współpracy szkoły z rodzicami	Comiesięczne spotkania nauczycieli z rodzicami w terminie ustalonym przez RP	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
		Informowanie rodziców o możliwości aktywnego włączenia się w życie szkoły.	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
		Rozpoznawanie potrzeb, oczekiwań i opinii rodziców na temat działań edukacyjnych, profilaktycznych i wychowawczych szkoły.	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III

		Włączenie rodziców do aktywnego udziału i współpracy z RP w zakresie działań wychowawczych i rozwiązywania problemów młodzieży.	Wychowawcy	Cały rok	I, II, III
		Włączenie rodziców w organizację przedsięwzięć i działań realizowanych na terenie szkoły.	Wychowawcy	Cały rok	I, II, III
		Poszerzenie wiedzy i kompetencji wychowawczych rodziców poprzez działalność edukacyjną i psychoedukacyjną z udziałem psychologa szkolnego i innych specjalistów.	Psycholog	Cały rok	I, II, III
		Zapoznanie z ofertą pomocy psychologiczno-pedagogicznej i pomocy specjalistycznej dla młodzieży i ich rodzin	Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III
		Wspieranie rodziców w rozpoznawaniu trudnych problemów uczniów.	Psycholog Wychowawcy	Wg potrzeb	I, II, III
		Współdziałanie z rodziną w rozwiązywaniu materialno-bytowych, wychowawczych i edukacyjnych problemów	Psycholog Wychowawcy	Wg potrzeb	I, II, III

	Uczeń wie gdzie należy szukać wsparcia w różnych sytuacjach życiowych	Współpraca z organizacjami i instytucjami w sprawach wychowawczych i socjalnych: Parafia, KP Policji, MOPS i GOPS, Centrum Pomocy Rodzinie, MCK w Lipnie. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, Miejska Komisja Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych	Dyrekcja, Wychowawcy klas Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III
	<i>Uczeń zdaje sobie sprawę jak ważną rolę odgrywa praca w życiu człowieka</i>	<i>Wyrabianie poszanowania dla pracy jako wartości kształtującej osobowość człowieka. Wskazywanie na potrzebę poszukiwania pracy i rolę umiejętności zareklamowania własnych zdolności.</i>	Wychowawcy klas, Nauczyciel przedsiębiorczości	Cały rok	I, II, III
Śledzenie rynku pracy poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy		Psycholog Urząd Pracy	Cały rok	III	
Wskazywanie korzyści pozamaterialnych płynących z pracy (realizacja i rozwój własnej osobowości)		Wychowawcy klas, Nauczyciel WOS	Cały rok	I, II, III	
Uświadamianie zależności między przyszłością a wyborem własnego zawodu.		Nauczyciele, psycholog	Cały rok	I, II, III	

		Rozpoznawanie predyspozycji zawodowej młodzieży i pomoc w planowaniu ścieżki rozwoju zawodowego.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Urząd Pracy	Wg potrzeb	II, III
	Uczeń zna historię szkoły	Poszanowanie tradycji szkoły, zapoznanie uczniów z historią szkoły. Udział w obchodach stulecia szkoły	Wychowawcy klas	Wrzesień / Październik	I, II, III
	Uczeń potrafi zachować się w różnych sytuacjach życiowych	Uczenie pełnienia określonych ról społecznych. Kształtowanie zasad samorządności wśród młodzieży. Rozwijanie inicjatywy w działaniu samorządów uczniowskich w klasach i na terenie szkoły.	Wychowawcy klas Samorząd uczniowski	Cały rok	I, II, III
	Uczeń samodzielnie dokonuje wyborów	Przeprowadzenie demokratycznych wyborów do Samorządu Szkolnego.	Opiekun Samorządu Uczniowskiego	Czerwiec	I, II, III
	Uczeń wie jak zorganizować uroczystość szkolną, uczy się współpracy	Udział uczniów w pracach na rzecz szkoły, organizowanie imprez szkolnych (apele, zawody sportowe, konkursy, debaty)	Samorząd szkolny	Cały rok	I, II, III
	Uczeń ma wpływ na program wychowawczy klasy i na zasady w niej obowiązujące	Mobilizowanie młodzieży do tworzenia klasowych zasad i programów wychowawczych	Wychowawcy	Wrzesień	I, II, III
	Uczeń posiada wiadomości dotyczące	Integracja z UE. Uwzględnienie w nauczaniu problematyki integracji	Nauczyciele	Cały rok	I, II, III

	UE	Polski z UE			
	Uczeń wie jak dbać o środowisko naturalne	Dbanie o środowisko naturalne. Uwzględnienie tematyki ekologicznej w nauczaniu biologii, chemii, EDB oraz w pracach kółek zainteresowań.	Nauczyciele biologii, chemii, EDB, opiekunowie kółek zainteresowań.	Cały rok	I, II, III
		Wyrabianie odpowiedzialności za porządek i czystość na terenie szkoły i jej otoczenia	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Uczeń ma styczność z dziełami sztuki	Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez: - kontakt z dziełami sztuki na lekcjach - zwiedzanie wystaw - wycieczki do muzeów - wyjazdy do teatrów	Nauczyciele języka polskiego, wiedzy o kulturze, wychowawcy klas	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	Uczeń rozróżnia dobro i zło	Wskazywanie na potrzebę przyjaźni i miłości w kontaktach międzyludzkich, potępienie zła, agresji, przemocy.	Nauczyciele języka polskiego, religii, wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	<i>Uczeń poznaje hierarchię wartości w życiu</i>	<i>Ustalenie z uczniami hierarchii wartości i ich realizacja.</i>	Wychowawcy klas, Nauczyciele	Cały rok	I, II, III
	Uczeń jest wrażliwy na niedolę innych ludzi	Działania szkolnego wolontariatu. Podejmowanie akcji i działań charytatywnych	Szkolny Klub Wolontariusza PCK	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	Uczeń wie jak ważna jest historia, tradycja narodowa i język ojczysty w życiu	Ukazywanie tradycji narodu jako czynnika do poszukiwania ideałów i wzorców osobowych, poprzez	Nauczyciele języka polskiego, historii, WOS, wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III

	człowieka	odwołanie się do postaci historycznych i literackich.			
		Poznanie historii i tradycji regionu jego perspektyw rozwojowych w dziedzinie gospodarki i kultury (wycieczki do miejsc pamięci narodowej, realizacja Programu Wychowania Patriotycznego)	Nauczyciele historii, WOS, wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
		Kształtowanie szacunku dla ludzi, którzy tworzyli historię kraju i regionu.	Nauczyciele historii, WOS, wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
		<i>Poszanowanie dla języka ojczystego, dbanie o jego czystość.</i>	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
		Kształtowanie szacunku dla ludzi, którzy tworzyli historię kraju i regionu.	Nauczyciele historii, WOS, wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczeń szanuje historię kraju, regionu, szkoły oraz ludzi, którzy ją tworzyli.	Poszanowanie tradycji szkoły, zapoznanie uczniów z historią szkoły. Udział w obchodach stulecia szkoły	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
Bezpieczeństwo-profilaktyka zachowań ryzykownych	<i>Uczeń czuje się bezpieczny w szkole</i>	<i>Diagnozowanie zagrożenia uczniów w szkole. Przeprowadzenie ankiety na temat uzależnień i innych zagrożeń wśród uczniów szkoły.</i>	Psycholog, Wychowawcy	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III

(problemowych)		<i>Autodiagnoza kontaktów uczniów z cyberprzemocą, alkoholem, nikotyną, narkotykami, „dopalaczami”, środkami farmakologicznymi i energetykami.</i>	Psycholog, Wychowawcy, Dyrekcja	Cały rok	I, II, III
		Wywiad środowiskowy dotyczący uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych.	Psycholog, pielęgniarka	Cały rok	I, II, III
		<i>Zapobieganie podejmowania przez młodzież zachowań ryzykownych: palenie tytoniu, używanie alkoholu, używanie środków psychoaktywnych, wczesna inicjacja seksualna Przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat przyczyn, objawów i skutków uzależnień i innych zagrożeń (uwzględnianie problematyki w programach wychowawczych klas).</i>	Psycholog Wychowawcy	Cały rok	I, II, III
		Prowadzenie warsztatów i zajęć profilaktycznych (np. Teatr Profilaktyczny „Kurtyna”)	Psycholog	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	Uczeń wykorzystuje swoją wiedzę poprzez udział w konkursach	Organizowanie konkursów o tematyce walki z nałogami.	Psycholog, samorząd uczniowski, koła	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III

			zainteresowań		
	Uczeń ma świadomość, że nie zostanie pozostawiony sam ze swoimi problemami	Objęcie indywidualnym wsparciem i terapią uczniów zagrożonych (eksperymentujących z używkami, z zaburzeniami zachowań i emocji, z niskim poczuciem wartości, z rodzin dysfunkcyjnych itp.)	Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III
	Uczeń wie gdzie szukać pomocy	Organizowanie spotkań z przedstawicielami: policji, służb medycznych, terapeutami uzależnień, Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej	Psycholog Wychowawcy	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	Uczeń poszerza swoje zainteresowania	Rozwijanie zainteresowań wśród uczniów formami psychoprofilaktyki.	Psycholog Wychowawcy	Wg potrzeb	I, II, III
	<i>Uczeń potrafi radzić sobie z agresją i mobbingiem w różnych środowiskach</i>	<i>Przeciwdziałanie agresji i zjawisku mobbingu w szkole, rodzinie, grupie rówieśniczej. Prowadzenie warsztatów na temat przejawów przemocy i agresji w rodzinie i grupie rówieśniczej oraz konstruktywnych sposobów radzenia sobie przez uczniów.</i>	Dyrekcja, Psycholog, Wychowawcy	Cały rok	I, II, III

		Indywidualna praca ze sprawcami, ofiarami przemocy i ich rodzinami.	Dyrekcja, Wychowawca, Psycholog	Cały rok	I, II, III
	Uczeń wie o konsekwencjach zastosowania przemocy	W przypadku zaistnienia jakiegokolwiek przemocy wśród uczniów, zastosowane zostaną procedury zgodne ze Statutem Szkoły. Konsekwentne stosowanie postanowień Statutu Liceum w sytuacji naruszenia norm i zasad współżycia w szkole.	Dyrekcja, Psycholog, Wychowawcy	Wg potrzeb	I, II, III
	Uczeń jest świadomy zagrożeń w szkole oraz ich skutków	Uświadomienie charakteru, skali i skutków zjawiska oraz możliwości uzyskania pomocy.	Dyrekcja, Wychowawcy, Samorząd uczniowski, Psycholog	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie kształtują postawy interpersonalne	Organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących komunikacji społecznej.	Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III
	Uczeń wie jak zachować się w trudnych sytuacjach	Uczenie radzenia sobie w sytuacjach stresowych, konfliktowych, treningi asertywności, kontroli emocji.	Psycholog, Wychowawcy	Wg potrzeb	I, II, III
	Uczeń korzysta z dostosowań	Stosowanie zaleceń zawartych w opiniach z PPP.	Dyrekcja, Psycholog,	Cały rok	I, II, III

	wskazanych przez PPP				
	Uczeń czuje się bezpiecznie w szkole	Stwarzanie warunków sprzyjających poczuciu bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego (zapoznanie z zasadami bezpiecznego funkcjonowanie uczniów w ramach godzin wychowawczych, nauka zasad bezpieczeństwa i pierwszej pomocy na zajęciach EDB).	Wychowawcy, Nauczyciele, Nauczyciel EDB	Cały rok	I, II, III
		Monitorowanie stanu bezpieczeństwa uczniów w szkole: a) monitorowanie osób wchodzących do szkoły b) monitoring w pomieszczeniach szkolnych i na zewnątrz budynku c) prowadzenie okresowych badań ankietowych na temat zjawiska przemocy i agresji w szkole.	Obsługa szkoły, Wychowawcy, Wszyscy Nauczyciele, Psycholog	Cały rok	I, II, III
		Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole poprzez: a) dyżur nauczycieli na terenie szkoły i na zewnątrz budynku b) nie opuszczanie terenu szkoły poprzez uczniów w okresie jesienno – zimowym c) obowiązek noszenia identyfikatorów przez uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły d) systematyczna poprawa warunków lokalowych uwzględniających potrzeby	Dyrekcja, Nauczyciele, Wychowawcy, Psycholog	Cały rok	I, II, III

		uczniów niepełnosprawnych.			
		<i>Współpraca z instytucjami wspomagającymi działania interwencyjne i profilaktyczne szkoły (Sądem Rodzinnym, Kuratorami Sądowymi, PP -P, KPP). Uświadamianie uczniów o odpowiedzialności prawnej osób niepełnoletnich i pełnoletnich w świetle prawa</i>	Nauczyciele Wychowawcy, Psycholog, Dyrekcja	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie czują się bezpiecznie w nowej szkole	Integracja uczniów – warsztatowe zajęcia dla uczniów klas I sprzyjające poznaniu, budowaniu poczucia bezpieczeństwa w grupie, zasad obowiązujących podczas nauki w liceum.	Wychowawcy, Psycholog	Wrzesień/P ażdziernik	Klasy I
	Uczeń jest świadomy swoich obowiązków	Kontrola frekwencji i postępów w nauce poprzez comiesięczne sprawozdania wychowawców. Systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów.	Wychowawcy, Psycholog Dyrekcja	Cały rok	I, II, III
		Przestrzeganie 5 – dniowego okresu usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach szkolnych.	Wychowawcy, Psycholog	Cały rok	I, II, III
	Uczeń wywiązuje się ze swoich obowiązków	Wyjaśnienie przyczyn nieobecności przez rodziców. Stały kontakt z rodzicami uczniów często	Wychowawcy, Psycholog	Cały rok	I, II, III

		opuszczających zajęcia.			
Uczeń ma świadomość, że nie zostanie pozostawiony sam ze swoimi problemami	Objęcie indywidualną opieką ucznia z niską frekwencją w szkole, podpisanie kontraktów.	Wychowawcy, Psycholog	Cały rok	I, II, III	
	Diagnozowanie i analiza przyczyn niepowodzeń szkolnych uczniów.	Nauczyciele, Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III	
	Opracowanie w wdrażanie planów pomocy i działań zaradczych.	Wychowawcy, Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III	
Uczeń czuje się doceniony w szkole	Nagradzanie uczniów i klas z najwyższą frekwencją śródroczną i roczną.	Wychowawcy, Dyrekcja	Koniec I sem. Koniec II sem.	I, II, III	